

Радченко О. М., керівник апарату,
Апеляційний суд м. Києва,
Радченко Я. М., студент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРОБЛЕМАТИКА ПРАВОВОЇ ПРИРОДИ ДОГОВОРУ РОЗДРІБНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

Найпоширенішим різновидом купівлі-продажу є роздрібна купівля-продаж, призначення якої – безпосереднє та систематичне забезпечення населення продовольчими та промисловими товарами. Реалізація товарообігу в роздрібній торгівлі безперечно забезпечується шляхом укладення відповідного договору роздрібної купівлі-продажу, який є всі підстави визначити як один з багатьох різновидів купівлі-продажу. У зв'язку з цим дедалі актуальнішими та часто вживаними стають проблеми переосмислення ролі і місця договору роздрібної купівлі-продажу у регулюванні відносин покупців, розширення сфери його застосування, а також удосконалення цивільно-правового забезпечення договірних відносин.

Варто зазначити, що регулювання даних відносин здійснюється на основі ряду підзаконних нормативно-правових актів, які потребують оновлення відповідно до сучасних економічних умов. Тому, актуальність договору роздрібної купівлі-продажу як інституту цивільного права свідчить про потребу вдосконалення його нормативно-правового регулювання та зростає по мірі розширення масштабів його використання, звуження сфери регламентації цього договору адміністративними методами, реалізації загальнодозвільного принципу регулювання відносин та в контексті вдосконалення захисту прав споживачів. Загалом, на думку більшості дослідників цей договір належить до публічних договорів, оскільки повинен укладатися на однакових умовах з будь-якою особою, яка забажає укласти його з підприємством роздрібної торгівлі. Так, наприклад, на думку російських дослідників договір роздрібної купівлі-продажу у всіх випадках публічний і, як правило, виступає в якості договору приєднання [2, с. 43].

Хоча, як стверджує Р. Б. Шишка, що «публічним є не договір, а його властивість, зокрема договір роздрібної купівлі-продажу є публічним, а не публічною є купівля-продаж» [3, с. 372]. Головна особливість цього договору полягає в тому, що він укладається за правилами публічної оферти, тобто підприємства роздрібної торгівлі пропонують укласти цей договір будь-якій особі [4, с. 11].

Крім загальних обов'язків, продавець зобов'язаний надати інформацію стосовно найменування і ціни товару, його споживчих властивостей, умов набуття, правил і способів використання і зберігання, гарантійних зобов'язань і порядку пред'явлення претензій. Продавець, який не надав поку-

пцеві можливості одержати повну і достовірну інформацію про товар, несе відповідальність за недоліки товару, які виникли після його передачі, якщо покупець доведе, що вони виникли у зв'язку з відсутністю у нього такої інформації.

Договір роздрібної купівлі-продажу, як і будь-який інший договір купівлі-продажу, є похідним способом (правовою підставою) набуття громадянами та іншими суб'єктами права власності. Він підтверджує наявність зобов'язальних правовідносин між торговельним підприємством та покупцем.

Об'єкти продажу здатні розкривати суттєві специфічні грані договору роздрібної купівлі-продажу. Однак, перш ніж перейти до розгляду об'єкту даного договору, вважаємо за необхідне чітко розмежувати його предмет та об'єкт. Сучасна юридична література не має однозначної думки з приводу того, що ж вважати предметом, а що об'єктом договору купівлі-продажу.

Погоджуємось із думкою В. І. Борисової, що характерною ознакою, яка дає можливість виокремити роздрібну купівлю-продаж, є й те, що покупець купує не тільки товар, який звичайно призначається для певних цілей, а таку його кількість, що не перевищує нормально необхідної для особистого, сімейного, домашнього або іншого використання [5, с. 330]. Тому, предметом є товар, призначений для особистого, домашнього або іншого використання, не пов'язаного з підприємницькою діяльністю.

Загальні умови договору купівлі-продажу, на відміну від істотних, не підлягають обов'язковому узгодженню сторонами. У випадку відсутності застереження про них в тексті договору, в силу вступає необхідна у таких випадках, диспозитивна норма закону або іншого нормативного акту.

Широке коло відносин в системі договірних зв'язків вимагає динамічної і ефективної системи правового регулювання з тим, щоб реалізація сукупності відносин сприяла здійсненню у повному обсязі організаційно-економічних функцій договору роздрібної купівлі-продажу. Однак, сама система правового регулювання майнових відносин нераціональна. В законодавчих актах диспозитивні норми абсолютно переважають над імперативними. У правовому полі залишилася лише мала частина відносин, пов'язаних з товарно-грошовим обміном. Регулювання усього їх спектру чинне законодавство поклало на сторони, що укладають договір. Останні, в свою чергу, часто просто не в стані врахувати і передбачити в договорі усі моменти, що можуть виявитись спірними.

Література

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Гражданское право: учеб.: в 3 т. – Т. 2. – 4-е изд., перераб. и доп. / Е. Ю. Валявина, И. В. Елисеев и др.; отв. ред. А. П. Сергеев, Ю. К. Толстой. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. – 848 с.

3. Шишка Р. Б. Характеристика, типи та види договорів / Р. Б. Шишка // Права та управління. – № 3. – 2011. – С. 369–380.

4. Осетинська Г. А. Цивільно-правовий захист прав споживачів за законодавством України: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня к.ю.н. 12.00.03 / Г. А. Осетинська. – К. : 2006, – 20 с.

5. Борисова В. І. Цивільне право / В. І. Борисова. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – Т. 2. – 552 с.

УДК 378.78:004.738.5 (043.2)

Рассомахіна О.А., к.ю.н.,
Київський університет права НАНУ, м. Київ, Україна

ВИДИ ПОРУШЕНЬ АВТОРСЬКОГО ПРАВА ТА СУМІЖНИХ ПРАВ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ ДЕРЖАВ

Створення належного механізму захисту прав інтелектуальної власності в державі є необхідним елементом механізму захисту прав і свобод людини і громадянина. За сучасних умов розвитку українського суспільства особливо гостро постала необхідність вироблення та нормативного закріплення ефективного механізму захисту авторського права і суміжних прав в мережі Інтернет.

Законодавство ЄС та США виділяє такі види порушень авторського права і суміжних прав в мережі: прямі правопорушення, які полягають у порушенні виключних прав діями певних осіб; непрямі правопорушення, які є діями осіб, які допомагають прямим порушниками, а також дії, які сприяють вчиненню правопорушення та здійснюються без вини особи (в основному це стосується діяльності Інтернет сервіс-провайдерів). Питання про відповідальність останніх є дискусійним. Відповідно до законодавства США у позові про порушення авторського права позивач має довести: 1) наявність авторського права, строк дії якого триває; 2) вказати, які дії порушують авторське право, наприклад, копіювання захищених складових охоронюваної роботи; 3) що відповідач використовує дані копії з порушенням норм Розділу 106 Закону США про авторське право, тобто порушує надані правоволодільцю право на відтворення, розповсюдження та публічний показ охоронюваного твору. Використання твору зазначеними способами без дозволу правоволодільця становить собою пряме порушення авторського права. Щодо дій, які є копіюванням. В цілому копіювання полягає у передачі або сповіщенні файлу, який містить охоронюваний твір. Судова практика США розглядає як копіювання завантаження та скачування комп'ютерних файлів, запис комп'ютерного файлу в ROM, а також передачу/зберігання комп'ютерного файлу на жорсткому диску комп'ютера. Щодо порушення